

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการด้านการศึกษา
กรณีศึกษา มูลนิธิเยสุอิตเพื่อการศึกษา จังหวัดเชียงราย
Social Return on Investment Case Study: Jesuit Foundation for
Education Chiang Rai Province

ธนวิชญ์ สวรรค์เผ่าพันธ์*

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

E-mail: aifnaz470@gmail.com

Thanawit Sawanphoaphan *

Chiang Rai Rajabhat University

E-mail: aifnaz470@gmail.com

*Corresponding Author

Received: 02/05/2025

Revised : 20/05/2025

Accepted: 26/05/2025

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลลัพธ์ทางสังคมและวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการด้านการศึกษา กรณีศึกษามูลนิธิเยสุอิตเพื่อการศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้ปกครอง นักเรียน และอาสาสมัครในช่วงปี 2560-2563 ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานผ่านแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ เช่น หนี้สินลดลง และด้านสุขภาพ คือมีความสุข นักเรียนมีผลลัพธ์ทางการศึกษา เช่น ทักษะภาษาอังกฤษและทักษะการทำงาน ทางเศรษฐกิจ คือมีงานทำและลดภาระหนี้สิน และทางสุขภาพ คือมีความสุขและสุขภาพดี อาสาสมัครมีผลลัพธ์ทางการศึกษา เช่น ทักษะการสอน ทางเศรษฐกิจ คือความพึงพอใจรายได้ และทางสุขภาพ คือมีความสุขและสุขภาพดี การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) ได้ค่า 1.70 หมายความว่า ทุก 1 บาทที่ลงทุนในโครงการสร้างผลตอบแทนทางสังคม 1.70 บาท แสดงว่าโครงการสร้างผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม, มูลนิธิเยสุอิตเพื่อการศึกษา

Abstract

This study aims to examine the social outcomes and analyze the social return on investment (SROI) of an educational project by the Jesuit Foundation for Education in Chiang Rai Province. The sample included parents, students, and volunteers from 2017 to 2020. A mixed-method approach using surveys and interviews was employed. Findings revealed that: Parents experienced economic benefits such as reduced debt and improved well-being. Students gained educational outcomes including English proficiency and work skills, economic benefits like employment and reduced debt, as well as improved happiness and

health. Volunteers developed teaching skills, expressed satisfaction with their income, and reported good health and happiness. The SROI analysis yielded a ratio of 1.70, indicating that for every 1 baht invested, the project generated 1.70 baht in social value. This demonstrates that the project delivers a social return that justifies the investment.

Keywords: Social return on investment , Jesuit Foundation for education

บทนำ

การศึกษานั้นเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพที่ดีขึ้น นอกจากนี้ทรัพยากรมนุษย์เป็นพื้นฐานที่สำคัญของประเทศ และเป็นตัวแปรที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543) แต่ด้วยโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของประชาชนไม่เท่าเทียมกัน (ภาววรรณ ธนาเลิศสมบูรณ์, 2564) ทำให้เกิดปัญหาของเยาวชนที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อได้เนื่องจากปัญหาทางด้านครอบครัวและเศรษฐกิจ (กริธา สิมะวรา, 2557) จึงมีหน่วยงานทั้งทางภาครัฐและเอกชนได้เข้ามาช่วยเหลือเยาวชนที่ประสบปัญหาดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 อ้างอิงใน วาสนา จักรแก้ว, เกศสุตา สิทธิสันติกุล, สุรัชย์ กังวล, นิโรจน์ สีนณรงค์, 2561)

มูลนิธิเอสไอเพื่อการศึกษามีวัตถุประสงค์จัดตั้งเป็นทางการในวันที่ 6 กรกฎาคม 2560 สำนักงานใหญ่ของมูลนิธิเอสไอเพื่อการศึกษ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 219 หมู่ที่ 8 ตำบลท่าข้าวเปลือก อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย 57110 มูลนิธิเอสไอเพื่อการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ จัดการให้ความรู้ และการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่ใช้ในสากลให้แก่ผู้ยากจน ขัดสนและด้อยโอกาสในทางสังคม นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่อยู่ห่างไกลความเจริญของสังคม (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2560) มูลนิธิเอสไอเพื่อการศึกษามีเป้าหมายที่จะจัดการศึกษาในระดับการศึกษาปริญาตรีสำหรับเยาวชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของประเทศไทยและบางส่วนจากประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากมูลนิธิเอสไอเพื่อการศึกษายังไม่ได้เป็นวิทยาลัยอย่างสมบูรณ์ เพราะกำลังอยู่ในกระบวนการจัดตั้งจึงไม่สามารถมอบวุฒิการศึกษาหรือปริญาบัตรให้กับนักศึกษาได้ ดังนั้นทางมูลนิธิเอสไอเพื่อการศึกษจึงใช้สองหลักสูตร คือหลักสูตรปริญาตรี คณะศิลปศาสตร์เอกภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และหลักสูตรภาษาอังกฤษ ของมหาวิทยาลัยชาวตา ดาร์มา เมื่อนักศึกษาได้เรียน 2 หลักสูตรนี้จบแล้วนักศึกษาจะได้รับใบปริญาตรีบัตรจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 1 ใบ และประกาศนียบัตรจากมหาวิทยาลัยชาวตา ดาร์มา 1 ใบ แต่ในปัจจุบันได้เป็นวิทยาลัยสมบูรณ์แล้วในปี พ.ศ. 2566 (คณะแห่งพระเยซูเจ้าในประเทศไทย, ม.ม.ป; มูลนิธิเอสไอเพื่อการศึกษ, 2562)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการด้านการศึกษา กรณีศึกษามูลนิธิเอสไอเพื่อการศึกษ จังหวัดเชียงราย ที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้เสียอย่างเป็นรูปธรรมและวัดค่าออกมาเป็นตัวเลขและทางการเงินได้อย่างชัดเจนซึ่งจะทำให้ทั้งผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับสังคมจากการลงทุนด้วยการวิเคราะห์ที่เป็นรูปธรรมมากกว่าการเขียนรายงานเชิงพรรณนา โดยไม่มีตัวเลขทางการเงินมายืนยันผลตอบแทนทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานภายใต้กรอบแนวคิดการมอบโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชน ซึ่งการแสดงเป็นตัวเลขทางการเงินหรือผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน เพื่อที่ทางมูลนิธิเอสไอเพื่อการศึกษจะได้ทราบถึงผลตอบแทนทางสังคมจากกิจกรรมด้านการศึกษาที่

เป็นตัวเงิน และมาเปรียบเทียบมูลค่าทางการเงินของต้นทุนที่ได้ลงทุนไปเพื่อนำผลดังกล่าวไปประยุกต์ใช้และอธิบายกิจกรรมของมูลนิธิเยสุอิตเพื่อการศึกษา ที่เป็นประโยชน์ของสังคมอย่างกว้างขวางต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลลัพธ์ทางสังคมของโครงการด้านการศึกษา กรณีศึกษามูลนิธิเยสุอิตเพื่อการศึกษา จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการด้านการศึกษา กรณีศึกษามูลนิธิเยสุอิตเพื่อการศึกษา จังหวัดเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ปกครอง นักศึกษา และอาสาสมัคร ที่เป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียปี 2560-2563 จากมูลนิธิเยสุอิตเพื่อการศึกษาซึ่งจะแบ่งออกได้ดังนี้ 1) ผู้ปกครองจำนวนทั้งหมด 85 คน 2) นักศึกษาจำนวน 85 คน 3) อาสาสมัคร 38 คน (ฝ่ายทะเบียนมูลนิธิเยสุอิตเพื่อการศึกษา, 2565; ฝ่ายประสานงานระหว่างประเทศมูลนิธิเยสุอิตเพื่อการศึกษา, 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาจากประชากร 3 กลุ่ม ตามเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย 2 ชุด ใช้เก็บข้อมูลกับ 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักศึกษาจำนวน 73 คน และนักศึกษา จำนวน 73 คน จากการเปิดตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejece and Morgan) (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างอิงใน พิสนุ พงศ์ศรี, 2553) ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ 2 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษา จำนวน 10 คน และอาสาสมัคร จำนวน 7 คน รวมสัมภาษณ์ 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการทำวิจัยด้วยวิธีการแบบผสมผสาน (Mixed Method) จึงใช้การวิจัยแบบเชิงปริมาณ ที่ประกอบด้วย แบบสอบถาม 2 ชุด และใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการส่งแบบสอบถาม การวิจัยเชิงคุณภาพที่ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากิจกรรมของมูลนิธิเยสุอิตเพื่อการศึกษา และรวบรวมข้อมูลที่เป็นแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลตอบแทนทางสังคม บริบทของมูลนิธิเยสุอิตเพื่อการศึกษา รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะใช้ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาจัดทำแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา

2. สร้างแบบสอบถามเพื่อถามความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ปัจจัยสนับสนุน ซึ่งข้อคำถามประกอบด้วย ผู้สอนหรืออาสาสมัคร กิจกรรมการเรียนรู้ ความคาดหวัง โดยขั้นตอนนี้จะใช้แบบวัดมาตราส่วนประเมินค่าแบบ Likert Scale เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยตัวเลือก 5 ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 5 หมายถึง มากที่สุด

2.3 ผลลัพธ์ทางสังคม ซึ่งข้อคำถามประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ โดยขั้นตอนนี้จะใช้แบบวัดมาตราส่วนประเมินค่าแบบ Likert Scale เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยตัวเลือก 5 ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 5 หมายถึง มากที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่ได้สร้างเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม แบบสอบถามชุดที่ 1 ได้ค่า IOC = 0.97 แบบสอบถามชุดที่ 2 ได้ค่า IOC = 1.00

4. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนแล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) แบบสอบถามชุดที่ 1 ได้ค่าแอลฟาเท่ากับ 0.893 แบบสอบถามชุดที่ 2 ได้ค่าแอลฟาเท่ากับ 0.925

5. ทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้ได้ฉบับสมบูรณ์และนำเสนอไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาอนุมัติก่อนแจกแบบสอบถาม

6. แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

แบบสัมภาษณ์

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากิจกรรมของมูลนิธิเยซูอิตเพื่อการศึกษา และการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลตอบแทนทางสังคม บริบทของมูลนิธิเยซูอิตเพื่อการศึกษา รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาจัดทำแบบสอบถามในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียกับมูลนิธิฯ

2. สร้างประเด็นคำถามแบบกึ่งโครงสร้างในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์รายบุคคล เพื่อทราบแนว คิดคำแนะนำของผู้ให้ข้อมูลสำคัญทราบสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน เพื่อที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนได้เสียในมูลนิธิฯ ของบุคคลที่ได้เข้ามาร่วมเป็นส่วนหนึ่งของมูลนิธิเยซูอิตเพื่อการศึกษาว่าพวกเขามีส่วนได้เสียในมูลนิธิเยซูอิตเพื่อการศึกษา

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาจากนั้นผู้วิจัยจะนำไปปรับปรุงแก้ไข

5. ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจนได้ข้อมูลที่ถึงจุดอิ่มตัว และนำมาทำการวิเคราะห์เพื่อทำการสรุปผลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยได้ประสานงานกับมูลนิธิเยซูอิตเพื่อการศึกษา เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถาม คือ กลุ่มผู้ปกครองนักศึกษา และนักศึกษา จำนวนกลุ่มละ 73 คน แบบสัมภาษณ์ คือ นักศึกษาจำนวน 10 คน อาสาสมัครจำนวน 7 คน โดยใช้เวลาไม่เกิน 1 เดือน ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามพบว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้นกลุ่มละ 73 ชุดคิดเป็นร้อยละ 100

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากรายงานต่าง ๆ จากมูลนิธิเยซูอิตเพื่อการศึกษาและแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลตอบแทนทางสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาจากการตอบแบบสอบถามในแพลตฟอร์มออนไลน์นำมาประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การจัดเก็บข้อมูลมีขั้นตอนที่จะใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลจะใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นปัจจัยสนับสนุนจะใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ผลลัพธ์ทางสังคมจะใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์มาประมวลผลการศึกษาผลลัพธ์ทางสังคมโดยใช้ห่วงโซ่มูลค่าเพื่อแจกแจงทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงโดยแจกแจงตั้งแต่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนของมูลนิธิเอสซีไอเพื่อการศึกษา โดยการคำนวณหาอัตราส่วนผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการลงทุนในงบประมาณมูลนิธิเอสซีไอเพื่อการศึกษาทุก 1 บาท ที่ใช้ไปและผลลัพธ์ โดยวิเคราะห์ภายใต้ตัวชี้วัดทางสังคม ได้แก่ NPV และ SROI

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะจะนำเสนอในรูปแบบการเรียงความ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการด้านการศึกษา กรณีศึกษามูลนิธิเอสซีไอเพื่อการศึกษา จังหวัดเชียงราย มีดังนี้

1. ผู้มีส่วนได้เสีย

ประชากรศาสตร์ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักศึกษา 85 คน นักศึกษา 85 คน และอาสาสมัคร 38 คน ประชากรตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ปกครอง และนักศึกษา จำนวน 73 คน ประชากรตัวอย่างที่ได้ให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ คือ นักศึกษา และอาสาสมัคร จำนวน 10 และ 7 คน ตามลำดับ สำหรับต้นทุนการลงทุนของ ผู้ปกครอง และนักศึกษาตลอดโครงการ เท่ากับ 37,187,500 บาท (ฝ่ายบัญชีมูลนิธิเอสซีไอเพื่อการศึกษา, 2563) สำหรับอาสาสมัคร เนื่องจากไม่มีการบันทึกค่าใช้จ่ายสำหรับกลุ่มอาสาสมัครที่แน่นอนผู้วิจัยจึงใช้ค่าใช้จ่ายครัวเรือนของจังหวัดเชียงราย เท่ากับ 12,206.69 บาทต่อเดือน (อมรินทร์ทีวีออนไลน์, 2566) และรายจ่ายดำเนินการด้านสุขภาพต่อคน 11,651.5 บาท (มูลนิธิเพื่อการพัฒนาคุณภาพระหว่างประเทศ, 2566 อ้างอิงใน สุภิกา ตรีรัตนไพบูลย์, 2567) ต้นทุนที่ได้เท่ากับ 6,009,007.64 บาท รวมต้นทุน 3 กลุ่มได้เท่ากับ 80,384,007.64 บาท

2. ผลลัพธ์ทางสังคม

ผลการศึกษาผลลัพธ์ทางสังคมของโครงการด้านการศึกษา กรณีศึกษามูลนิธิเอสซีไอเพื่อการศึกษา จังหวัดเชียงราย ที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ จะแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลลัพธ์ทางสังคม

ผู้มีส่วนได้เสีย	กิจกรรม	ผลผลิต	ผลลัพธ์	แหล่งที่มา
ผู้ปกครอง	การส่งนักศึกษาเข้ามาศึกษาในมูลนิธิฯ	จำนวนนักศึกษาที่จบหลักสูตรในมูลนิธิฯ 85คน	1. หนี้สินลดลง 2. มีความสุข	แบบสอบถาม
นักศึกษา	การเข้ามาเรียนในมูลนิธิฯ	จำนวนนักศึกษาที่จบหลักสูตรในมูลนิธิฯ 85คน	1. ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ 2. ทักษะการทำงาน 3. มีงานทำ 4. ภาระหนี้สินลดลง 5. มีความสุขและสุขภาพดี	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์
อาสาสมัคร	การเข้าถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา	จำนวนอาสาสมัคร 38 คน	1. ทักษะการสอน 2. ความพึงพอใจต่อรายได้ 3. มีความสุขและสุขภาพดี	แบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 1 แสดงผลลัพธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มมีดังนี้ กลุ่มผู้ปกครอง ได้แก่ 1) หนี้สินลดลง 2) มีความสุข กลุ่มนักศึกษา ได้แก่ 1) ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ 2) ทักษะการทำงาน 3) มีงานทำ 4) ภาระหนี้สินลดลง 5) มีความสุขและสุขภาพดี และกลุ่มอาสาสมัคร ได้แก่ 1) ทักษะการสอน 2) ความพึงพอใจต่อรายได้ 3) มีความสุขและสุขภาพดี

3. การกำหนดตัวชี้วัด และตัวแทนทางการเงิน

จากข้อมูลที่ได้จากผู้มีส่วนได้เสีย ในการตอบสอบถาม และการสัมภาษณ์ พบว่า การดำเนินกิจกรรมของโครงการด้านการศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัยเพื่อการศึกษา จังหวัดเชียงรายได้สร้างผลลัพธ์ให้กับทุกคนในด้านที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจะแสดงตัวชี้วัด และตัวแทนทางการเงินในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การกำหนดตัวชี้วัด และตัวแทนทางการเงิน

ผู้มีส่วนได้เสีย	ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด	ตัวแทนทางการเงิน
ผู้ปกครอง	หนี้สินลดลง	จำนวนคนมีหนี้สินลดลง	437,500×68
	มีความสุข	จำนวนคนมีความสุข	437,500×81
นักศึกษา	ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ	จำนวนคนมีได้รับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ	437,500×73
	ทักษะการทำงาน	จำนวนคนที่ได้รับการยอมรับต่อตลาดแรงงาน	437,500×64
	มีงานทำ	จำนวนคนมีงานทำ	$(4,134,000 \times 67) \div 10$
	ภาระหนี้สินลดลง	จำนวนคนที่มีภาระหนี้สินลดลง	$(4,134,000 \times 59) \div 10$
	มีความสุขและสุขภาพดี	จำนวนคนมีความสุขและสุขภาพดีขึ้น	437,500×79
อาสาสมัคร	ทักษะการสอน	จำนวนคนที่ได้รับทักษะการสอน	$(345 \times 264) \times 38$
	ความพึงพอใจต่อรายได้	จำนวนคนที่มีความพึงพอใจต่อรายได้	$(2,041,908 \times 38) \div 7$
	มีความสุขและสุขภาพดี	จำนวนคนมีความสุขและสุขภาพดีขึ้น	11,651.5×38

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดที่ได้ในแต่ละกลุ่มมีดังนี้ กลุ่มผู้ปกครอง ได้ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนคนมีหนี้สินลดลง 68 คน 2) จำนวนคนมีความสุข 81 คน กลุ่มนักศึกษา ได้ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนคนมีได้รับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ 73 คน 2) จำนวนคนที่ได้รับการยอมรับต่อตลาดแรงงาน 64 คน 3) จำนวนคนมีงานทำ 67 คน 4) จำนวนคนที่มีภาระหนี้สินลดลง 59 คน 5) จำนวนคนมีความสุขและสุขภาพดีขึ้น 79 คน กลุ่มอาสาสมัคร ได้ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนคนที่ได้รับทักษะการสอน 38 คน 2) จำนวนคนรายที่มีความพึงพอใจต่อรายได้ 38 คน 3) จำนวนคนมีความสุขและสุขภาพดีขึ้น 38 คน

ตารางที่ 3 การคำนวณผลลัพธ์สุทธิ

ตัวชี้วัด	ตัวแทนทางการเงิน	Dead - Weight	Attribution	Drop-off	ผลลัพธ์สุทธิ (บาท)
จำนวนคนมีหนี้สินลดลง	29,750,000	30%	20%	0%	16,660,000
จำนวนคนมีความสุข	35,437,500	26%	13%	0%	22,814,662.5
จำนวนคนมีได้รับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ	28,000,000	26%	21%	0%	16,368,800
จำนวนคนที่ได้รับการยอมรับต่อตลาดแรงงาน	27,697,800	26%	25%	0%	15,372,279
จำนวนคนมีงานทำ	24,390,600	26%	24%	0%	13,717,273.4
จำนวนคนที่มีภาระหนี้สินลดลง	34,562,500	26%	13%	0%	22,251,337.5

ตัวชี้วัด	ตัวแทนทาง การเงิน	Dead - Weight	Attrib- ution	Drop-off	ผลลัพธ์สุทธิ (บาท)
จำนวนคนมีความสุขและ สุขภาพดีขึ้น	3,461,040	26%	14%	0%	2,202,605.86
จำนวนคนที่ได้รับทักษะการ สอน	11,084,643.4 3	30%	0%	0%	7,759,250.4
จำนวนคนรายที่มีความพึง พอใจต่อรายได้	442,738	26%	0%	0%	327,626.12
รวม					136,853,509. 82

ตารางที่ 3 แสดงผลตอบแทนสุทธิที่ได้จากการเอา ผลลัพธ์ส่วนเกิน (Dead -Weight) ผลจากปัจจัยอื่น (Attribution) และ อัตราการลดลง (Drop-off) มาคำนวณกับตัวแทนทางการเงิน ได้ผลลัพธ์สุทธิรวมเท่ากับ 136,853,509.82 บาท

ตารางที่ 4 สรุปการคำนวณผลตอบแทนทางสังคม (SROI)

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	ผลลัพธ์	ผลลัพธ์สุทธิ)บาท(	สัดส่วน (%)
ผู้ปกครอง	หนี้สินลดลง	16,660,000	12.17%
ผู้ปกครอง	มีความสุข	22,814,662.5	16.67%
	รวมผู้ปกครอง	39,474,662.5	28.84%
นักศึกษา	ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ	19,379,675	14.16%
นักศึกษา	ทักษะการทำงาน	16,368,800	11.96%
นักศึกษา	มีงานทำ	15,372,279	11.23%
นักศึกษา	ภาระหนี้สินลดลง	13,717,273.44	10.02%
นักศึกษา	มีความสุขและสุขภาพดี	22,251,337.5	16.26%
	รวมนักศึกษา	87,089,364.94	63.64%
อาสาสมัคร	ทักษะการสอน	2,202,605.86	1.61%
อาสาสมัคร	ความพึงพอใจต่อรายได้	7,759,250.4	5.67%
อาสาสมัคร	มีความสุขและสุขภาพดี	327,626.12	0.24%
	รวมอาสาสมัคร	10,289,482.38	7.52%
	ผลรวมทั้งหมด	136,853,509.82	100.00%
สรุปการคำนวณ SROI			
	เงินลงทุนรวม)บาท(	80,384,007.64	
	ผลตอบแทนทางสังคมรวม)บาท(	136,853,509.82	
	อัตราส่วน SROI	1.7	

จากตารางที่ 4 สามารถสรุปได้ว่า ผลลัพธ์สุทธิที่เกิดขึ้นสำหรับผู้ปกครองรวมเป็นเงิน 39,474,662.5 บาท ซึ่งสะท้อนถึงการลดภาระหนี้สินและความสุขที่เพิ่มขึ้นจากการที่บุตรหลานได้รับโอกาสทางการศึกษา ในขณะที่นักศึกษาได้รับผลตอบแทนทางสังคมเป็นมูลค่ารวม 87,089,364.94 บาท อันเป็นผลจากการพัฒนาทักษะ การมีงานทำที่มั่นคง และการลดภาระหนี้สินที่เกิดขึ้นจากการได้รับทุนการศึกษาและโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดีขึ้น นอกจากนี้ อาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการยังได้รับผลตอบแทนในรูปของทักษะการสอน ความพึงพอใจต่อรายได้ และสุขภาพที่ดีขึ้น คิดเป็นมูลค่ารวม 10,289,482.38 บาท ทำให้ผลรวมของผลตอบแทนทางสังคมที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากโครงการนี้อยู่ที่ 136,853,509.82 บาท จากต้นทุนการลงทุน 80,384,007.64 บาทเมื่อนำเอาให้ผลรวมของผลตอบแทนทางสังคมที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากโครงการ และหาร ต้นทุนการลงทุน ค่า SROI ที่วัดได้เท่ากับ 1.7 ซึ่งมากกว่า 1 ที่เป็นค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ในสมมติฐานการวิจัย ซึ่งหมายความว่า ทุก 1 บาทที่ลงทุนในโครงการจะสามารถสร้างผลตอบแทนทางสังคมถึง 1.70 บาท ซึ่งถือว่ามากกว่า เมื่อเทียบกับความคาดหวังของผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนในโครงการ

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการด้านการศึกษา กรณีศึกษามูลนิธิเยสุอิตเพื่อการศึกษา จังหวัดเชียงราย ได้สร้างผลลัพธ์ 3 ด้าน ด้านการศึกษา ได้แก่ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการทำงาน และ ทักษะการสอน ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ หนี้สินลดลง ภาระหนี้สินลดลง มีงานทำ และ ความพึงพอใจต่อรายได้ ด้าน สุขภาพ ได้แก่ มีความสุข และมีความสุขและสุขภาพดี และผลตอบแทนทางสังคมวัดได้เท่ากับ 1.7 จากผล การศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับ อภิรติ นันทคุฎณ์ และ คณะ (2565) พบว่า การวิเคราะห์ผลตอบแทนทาง สังคมจากชุดความรู้สปปาล้านนา ได้สร้างผลลัพธ์ทางสังคม 2 ด้าน คือ ผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ คือ รายได้ของผู้ ให้บริการสปปามากขึ้น การมีชื่อเสียงของสถานประกอบการ ความผาสุกของคนในชุมชน มีรายได้ที่ยั่งยืนของ เกษตรกรและผู้ผลิตมันต์สปปา ส่วนด้านสังคมคือ คนในชุมชนให้ความร่วมมือต่อกัน และการลดการย้ายไปทำงาน ในเมือง และมูลค่าผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนได้เท่ากับ 25.43 เท่าของมูลค่าในการลงทุน 1 บาท

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

ด้านการศึกษา

1. ให้นักศึกษามีโอกาสฝึกปฏิบัติในสถานการณ์ที่เหมือนจริง เช่น การจัดเวิร์คช็อป การฝึกงาน หรือ การสัมมนากับผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ
2. ออกแบบกิจกรรมที่ต้องให้มีการคิดวิเคราะห์ การค้นคว้าและแก้ปัญหาาร่วมกัน เช่น การจัดทำโปรเจกต์กลุ่ม การทำวิจัย หรือการอภิปรายในหัวข้อที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการ
3. ควรให้มีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เช่น การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง นักศึกษาและผู้สอน หรือการทำงานกลุ่มจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้มากขึ้น

ด้านเศรษฐกิจ

1. จัดทำหลักสูตรการสอนการวางแผนการเงินส่วนบุคคลและการใช้เครื่องมือการเงินดิจิทัล เช่น การใช้แอปพลิเคชันจัดการการเงิน หรือการสอนการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ เช่น หุ้น หรืออสังหาริมทรัพย์
2. จัดกิจกรรมการฝึกทักษะธุรกิจ เช่น การเขียนแผนธุรกิจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการฝึกอบรมเกี่ยวกับการตลาดดิจิทัล โดยใช้กรณีศึกษาจากการวิจัยในอุตสาหกรรมต่างๆ

ด้านสุขภาพ

1. โปรแกรมการศึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ เช่น การฝึกปฏิบัติการทำอาหารเพื่อสุขภาพ การทำกิจกรรมออกกำลังกาย หรือการจัดอบรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจิต เช่น การทำสมาธิ การจัดการกับความเครียด
2. จัดกิจกรรมเสวนาหรือการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจิต เช่น การฝึกเทคนิคการทำสมาธิ การฝึกปฏิบัติการผ่อนคลายทางจิตใจ หรือการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการติดตามผลตอบแทนทางสังคมของโครงการด้านการศึกษา กรณีศึกษามูลนิธิเอสซีไอเพื่อการศึกษา จังหวัดเชียงราย อย่างต่อเนื่อง และเก็บข้อมูลตัวชี้วัดกับนักศึกษาตามมหาวิทยาลัยทั่วไป ซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบสำหรับการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากโครงการ
2. ควรมีการศึกษาโดยเพิ่มเติมในมิติผลกระทบต่อชุมชนที่อยู่รอบ ๆ โครงการด้านการศึกษา กรณีศึกษามูลนิธิเอสซีไอเพื่อการศึกษา จังหวัดเชียงราย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). จอมปราชญ์นักการศึกษา: สังเคราะห์วิเคราะห์และประยุกต์แนวพระ ราช ดำรัสด้าน การศึกษาและพัฒนาคณ. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์
- กริธา สิมะวรา. (2557). โอกาสทางการศึกษากับความเป็นธรรมในสังคม. *วารสารสารสนเทศ*, 13(2), 55-61.
- คณะแห่งพระเยซูเจ้าในประเทศไทย. (ม.ม.ป). *ชุมชนการเรียนรู้เซเวียร์ เชียงราย*. สืบค้น 4 มกราคม 2567,จาก <https://www.jesuits-thailand.org/th/places-works/xavier-learning-center-xlc-chiang-rai>
- ภาววรรณ ธนาเลิศสมบูรณ์. (2564). *ไขรหัสความเหลื่อมล้ำการศึกษาไทย เหตุใดความช่วยเหลือไปไม่ถึงเด็ก ยากจน*. สืบค้น 8 มกราคม 2567, จาก <https://www.eef.or.th/thai-report-education>
- วาสนา จักรแก้ว และคณะ. (2561). การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเด็กด้อย โอกาสภาคเหนือตอนบน. *Veridian E-Journal*, 11(3),1906-3431.
- ศุภิกา ตรีรัตนไพบูลย์. (2567). *งบประมาณรายจ่ายด้านการสาธารณสุข: ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่ เป็นธรรม เพียงพอ และยั่งยืน*. สำนักงบประมาณของรัฐบาล, 2567 (6). สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2568, จาก https://web.parliament.go.th/assets/portals/82/news/1443/1_1443.pdf
- อภริตี นันทศุภวัฒน์, และคณะ. (2565). การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมจากชุดความรู้สปล้านนา. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 20(2), 158-169.

English

- Apiradee Nantsupawat et al. (2022). Social return on investment analysis from the Lanna Spa knowledge set. *Modern Management Journal*, 20(2), 158–169.
- Kriangsak Charoenwongsak. (2000). *The great scholar educator: Synthesis, analysis, and application of royal speeches on education and human development* (2nd ed.). Bangkok: Dansuthakorn Printing.
- Krita Simawara. (2014). Educational opportunities and social justice. *Information Journal*, 13(2), 55–61.
- Phawan Thanalertsomboon. (2021). *Decoding educational inequality in Thailand: Why aid does not reach poor children*. Retrieved January 8, 2024, from <https://www.eef.or.th/thai-report-education>
- Society of Jesus in Thailand. (n.d.). Xavier Learning Community, Chiang Rai. Retrieved January 4, 2024, from <https://www.jesuits-thailand.org/th/places-works/xavier-learning-center-xlc-chiang-rai>

- Supika Treerattanipaiboon. (2024). *Public health expenditure budget: Fair, adequate, and sustainable universal health coverage*. Parliamentary Budget Office, 2024(6). Retrieved February 2, 2025, from https://web.parliament.go.th/assets/portals/82/news/1443/1_1443.pdf
- Wasana Jakkraew et al. (2018). Increasing access and opportunity to higher education for underprivileged children in Upper Northern Thailand. *Veridian E-Journal*, 11(3), 1906–3431.